

KÖKTÜRK, Erol, “**Sürdürülebilirlik Penceresinden Haritacılık ve Gelecek**”, *III. Yaz Eğitim Kampı*, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası İzmir Şubesi, Dikili, 04-11 Eylül 2004, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası İzmir Şubesi İzmir Şubesi Bülteni Özel Sayısı, s: 20-28.

Sürdürülebilirlik Penceresinde Haritacılık ve Gelecek...

Doç. Dr. Erol Köktürk

Kocaeli Üniversitesi, Karamürsel Meslek Yüksekokulu Öğretim Üyesi

Daha önce katıldığım kampların ilkinde, “gelecek”, ikincisinde “geçmiş” üzerine konuşmuştum. Bu üçüncü kampta ikisinin arasındaki bir geçiş alanında sunum yapacağım. Bu nedenle sunumun başlığını “*Sürdürülebilirlik Penceresinden Haritacılık ve Gelecek*” olarak seçtim.

Öncelikle Kuzey Osetya’da gerçekleşen ve 350’den fazla çocuğun, annenin, babanın, öğretmenin, sonuçta insanların ölümüne neden olan terörü lanetliyorum. Ayrıca bir yıl önce yürürlüğe giren bir yasadan yola çıkarak ülke topraklarının yabancılara satılmasının önündeki tüm kısıtlamaları kaldıran, “yabancılara toprak satışı”na da yurtseverce duygularla, “Hayır!” diyorum.

Büyük Ozanımız Nazım HİKMET, “Tahir’le Zühre Meselesi” şiirinin bir yerinde “Tahir’i Zühre sevmeseydi artık, yahut hiç sevmeseydi, Tahir ne kaybederdi Tahirliği’nden” der... Bu dizeler bende mesleğimizle ilgili bir sorunun türetilmesine esin kaynağı oldu. Nazım’ın hoşgörüsüne sığınarak mesleğe bir uyarılama yapmaya çalışıyor ve diyorum ki, “*Bu dünyada haritacılar olmasaydı artık, yahut hiç olmasaydı, Dünya ne kaybederdi dünyalığından?*”

Bir şey yitirir miydi acaba?

Bir kere çok net biçimde kavramış olmak gerekiyor ki, her meslek kendi özünden yola çıkarak diğer meslek gruplarıyla işbirliğine yönelmelidir. 3. kampın diğerlerinden farklılaştığı bir nokta, diğer meslek gruplarından arkadaşlarımızın da bu kampta bizimle birlikte olmalarıdır. Buralardan başlayarak sorunları birlikte çözmeye becerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Deniliyor ki, “*Artık her meslek kendi özünü yeniden tanımlamalı ve buradan yola çıkarak, disiplinler arası çalışmalarındaki yerini belirlemeli...*” O zaman önce bizim kafamızda bazı soruların yanıtlarını netleştirmemiz gerekiyor.

Sorular:

- ➔ Haritacılık dün neydi, bugün nedir?
- ➔ Onu “meslek” yapan vazgeçilmezler nelerdir?
- ➔ Haritacı kimdir?
- ➔ Hangi alanlarda, nereye kadar birlikte çalışma yapar?
- ➔ Yapmalı mıdır?

Bazıları, “Hayır! Bizim kimseyle çalışmamız gerekmiyor,” noktasını da savunabilir. “Her şeyi biz yaparız,” yaklaşımlarına genelde meslek bağına bağlı olarak deniyor, ama bu da savunulabilir.

Ancak vurgulanmalıdır ki, disiplinlerarası çalışmayı önemsememiz gereklidir. Çünkü son yıllarda dünyadaki bazı sorunlar artık sorun olmaktan çıktı ve “sorunsal”a dönüştü. Bir sorunlar yumağına dönüştü. Tek tek sorunlar birbirine sarmaşarak sorunsallar çıkıyor karşımıza... Artık “kentleşme”

dediğimiz zaman, bir tek meslek gurubunun çıkıp “ben bütün kentleşme sorunlarını çözerim,” demesi olanaksız bir şey. Bunun gibi kırsal alan sorunlarında da durum aynı. Her meslek gurubunun yakın komşu alanlarda sorunsalın niteliğine göre bazı mesleklerle işbirliği yapması gerekiyor. Bunun da bilincinde olarak soruyu tekrar soruyorum: Ben kimim ama? Benim bu işbirliğine yönelebilmek için önce benim kim olduğumu çok iyi kavramış olmam gerekiyor.

Örneğin Cumhuriyet Üniversitesi’nde Jeodezi Fotogrametri Mühendisliği Bölümü var. İnternet sitesine girdiğiniz zaman “mesleğimizi tanıyalım” diye bazı tanımlar konulmuş. “Jeodezi Fotogrametri Mühendisliği (Harita ve Kadastro Mühendisliği), kentlerin oluşumu ve gelişmesinde çok büyük rol oynamaktadır” diye bir girişle bir tanım yapılmaya çalışılıyor. Bundan sonrada deniliyor ki,

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi olmasa,

- ➔ Köprü, baraj, yol, metro ve mühendislik projeleri,
- ➔ Petrol, doğalgaz, altın vb. yer altı doğal kaynaklarının yerlerinin belirlenmesi,
- ➔ Türkiye gibi deprem kuşağı olan bölgelerde yer kabuğu hareketlerinin incelenmesi, Afet sonrası hazırlanan projelerin uygulanması, Günümüzdeki yaşam içerisinde sürekli kullandığımız çocuk parkı, dinlenme alanları, yerleşim mekanları gibi tesis ve yapıları düzenleyen kent planlarının ve haritaların üretilmesi,
- ➔ Gerek uçaklardan çekilen fotogrametrik amaçlı fotoğraflarla, gerekse de uydulardan elde edilen görüntülerle oluşturulan haritaların üretilmesi,
- ➔ Bilgisayar ortamında ilgili bölgelere ait haritalara dayanılarak doğalgaz, ulaşım, çöp gibi pratik hayatta kullanıma yönelik bilgi sistemlerinin oluşturulması,
- ➔ Tarihi eserlerin röleve ve restorasyon çalışmalarının yapılması,
- ➔ Üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizin deniz haritalarının üretilmesi

ve daha birçok alandaki çalışmalar gerçekleştirilemez.

Böyle mi gerçekten?

Bu, bir mesleğin özünün tanımlanması mıdır? Faaliyetlerinin tanımlanması mıdır? Aslında bunu düşünmek gerekiyor. Yani bir mesleğin özü tanımlanmadan faaliyetleri tanımlanıyor.

YÖK’ün mühendislik program tanımları arasında jeodezi fotogrametri mühendisliği bölümünün bir tanımı var, Odamız da bu konuda mücadeleler verdi. 2002 yılında bunun değişmesi için bölümlerimizden katkılar istendi. Bazı yazışmalar yapıldı. Buradaki tanım şöyle: “*Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisinin görevleri, teknik ve hukuki görevler olarak iki kısımda incelenebilir. Büyük arazilerin ayrıntılı ölçümlerinin yapılması, karayolları yapılacak arazilerin inşaat koşullarına uygunluk açısından ölçülmesi, yer altı ve madencilik çalışmaları için konum, biçim, derinlik, hacim vb konularda ayrıntılı bilgi verecek ölçümlerin yapıp haritalarının çizilmesi, yer kabuğunda meydana gelebilecek ve baraj, tünel, köprü ve binaların yıkılmasına yol açabilecek yatay ve dikey değişmelerin ölçümlerinin yapılması, jeodezi ve fotogrametri mühendislerinin teknik görevlerindedir. Ayrıca denizlerin ve akarsuların derinlik derinliklerini, sığ yerlerini, tehlikeli noktalarını, akıntıları belirlemek; denizaltı ve denizüstü kabloları, yasak bölgeleri, balıkçılık sahalarını, savaş gemilerinin geçiş yollarını saptamak ve bunları haritalarda göstermek de jeodezi mühendisliğinin görevleri arasındadır. Şahıslara ait taşınmaz malların sınırları mevcut belgelere göre belirlenemediği zaman jeodezi ve fotogrametri mühendislerine bilirkişi olarak danışılır. Jeodezi ve fotogrametri mühendisleri verecekleri bilgilerle teknik yönden gerçeğe uygun sınırın saptanmasına yardımcı olurlar. Bu danışmanlık görevi jeodezi ve fotogrametri mühendislerinin hukuki görevlerindedir.*”

Bu tanım, ikiye ayırıyor jeodezi fotogrametri mühendisliğinin uğraşlarını; teknik ve hukuki uğraşlar olarak... Niye sosyal değil, örneğin? Ya da niye başka alanlarda değil? Yani bizim mesleğimiz kesin olarak yalnızca teknik ve hukuki işlerle mi uğraşır? Bu da ayrı bir sorun. Ama sonunda teknik olarak yapılanlarla, hukuki olarak yapılanlar sıralanıyor. Bir tanım veriliyor.

Kim veriyor? YÖK... Nerede veriyor? Mühendislik program tanımlarında...

Oysa ben, verilen tanımlarda kendimi arıyorum. Bulabiliyor muyum? Hayır...

Çünkü ben, yapacağım işlerden önce, “Ben kimim?” sorusuna bir yanıt arıyorum... “Ben ne yaparım?” sorusundan önce, “Ben Kimim?” sorusunun yanıtını arıyorum. Buralarda yazılanlar, genellikle, “Ben neler yaparım?” sorusunun yanıtları... Ama “Ben kimim?” sorusunun yanıtı bence değil.

O nedenle diyorum ki, “Haritacı kimdir?” sorusuna net bir biçimde yanıt vermemiz gerekiyor. Haritacı kimdir? Haritacılık nedir? İşte bu noktada karşımıza “öz” kavramı, felsefi anlamda bir şeyin özü kavramı çıkıyor. Haritacılığın 5.000 yıllık tarihine ve bu süreçte yapılan tanımlara bakıldığında ve düşünüldüğünde, haritacılığı bağımsız bir meslek olarak var eden öz nedir?

Biz bir şeyin özünü felsefi anlamda kavırsak, o zaman “Bizim mesleğimizin özü nedir?” sorusunun yanıtını bulabiliriz. O zaman “Öz nedir?”

Afşar TİMUÇİN’in Felsefe Sözlüğü’nden aldığım bir tanımlama: “*Rastlantısala karşıt olarak, değişmeden kalan. Bir şeyin temelini oluşturan. Varoluşa karşıt olarak, bir varlığın doğasını kuran. Bir şeyin doğası, kendine özgü özelliklerini kuran temel yapısı. Varoluş nedeni. Bir şeyi var eden şey. Bir şeyin temel öz yapılarının bütünü. ‘Öz’, her şeyden önce, değişkenle, rastlantısalla, gelgeç olanla karşıtlaşır. Rastlantısala olanı araladığınız zaman, geriye öz kalacaktır.*”

Eğer ben bu çerçevede haritacılığı düşünmeye başlarsam, karşıma çıkan soru şu: Benim özüm nedir? Yanıtını aramam gereken soru da bu...

Ben, edinebildiğim bilgiler çerçevesinde, bütün tarihsel geçmişi boyunca haritacılığa baktığımız zaman ve bugün geldiğimiz noktayı düşündüğüm zaman şu sonuca varıyorum: Haritacılığın özü, mekansal ölçmelerdir...

Uzun tarihi boyunca haritacılık, yeryüzünün tamamının ya da bir bölümünün ölçülmesiyle ve bunların harita ve planlar biçiminde sunulmasıyla uğraşmıştır. Mekana ilişkin bazı tasarımların araziye uygulanması da, sonuçta ilk ölçmelerin tersi bir işlemdir. Bu araziye uygulama (aplikasyon) işlerine, belki, ölçmenin tersi anlamında, “ters ölçmeler” bile denebilir.

Yani mesleğin özünü, mekansal ölçmeler oluşturmaktadır.

Bu ölçmeler de, mekansal objenin belirlenme amacına göre konum ölçmeleri (yatay) biçiminde olabileceği gibi, konum ölçmelerinin yanı sıra yükseklik ölçmelerini (düşey) de içerebilir. Son yıllarda, haritacılıkta ölçmelerin “zaman” boyutunu da içermesi artık kaçınılmaz olmaktadır.

Haritacılık, bir ülkenin mekanla ilintili tüm çalışmalarının toplamını oluşturur. Bu bütün içinde bakıldığında, ölçme kavramı, çalışma yapılacak alanın büyüklüğüne ve amacına göre de mesleğin iç gruplanmasını sağlamaktadır:

a. Yeryüvarı Ölçmeleri (Yüksek Jeodezi): Yerin biçiminin ve boyutlarının belirlenmesi; konum, yükseklik ve gravitasyon için bir yer ilinti (referans) sisteminin kurulması; uydu jeodezisi; astronomik yer ve zaman belirleme

b. Ülke Ölçmeleri (Jeodezi): Sonuç ölçmeler için konuma ve yüksekliğe göre bir yer kontrol noktaları ağının kurulması; topografik haritaların üretilmesi ve yaşatılması.

c. Arazi ve Parsel Ölçmeleri (Pratik Jeodezi): Arazinin ve toprağın mülkiyet koşullarına ilişkin haritaların ve dökümlerin üretilmesi ve yaşatılması (taşınmazlar kadastro); objelerin ölçülmesi ve araziye uygulanması (aplikasyonu); yapıların kontrol edilmesi; planlama altlıkları.

Batı ülkelerinde, 16. ve 17. yüzyıllarda hukuk, teoloji, felsefe ve tıp birbirinden tamamen ayrılmıştır. 18. ve 19. yüzyıllarda ise bu dört bilim alanı birçok dallara ayrılmıştır. 18. yüzyılın sonlarına doğru ve

19. yüzyılda, aynı şekilde teknik uzmanlık alanları da birbirinden ayrılmıştır. Yaklaşık 150 yıl önce mimarlık ve mühendislik işlerinin birbirinden tamamen ayrı olduğu söylenmesine karşın, 100 yıl öncesine kadar her biri için ayrı öğrenim yapılmıyor, inşaat ustası veya mimar bütün teknik alanlar için tek bir unvan olarak kullanılıyordu.

Sonunda yer üstü ve yer altı uzmanlıkları oluştu ve sıra ile makine, inşaat mühendisliği, demiryolu mühendisliği, su mühendisliği uzmanlık dalları kuruldu. Mimarlıktan yavaş yavaş ayrılarak oluşan ilk uzmanlık dallarından birisi de harita mühendisliği oldu. Örneğin Almanya’da 100 yıl öncesine kadar her mimarın aynı zamanda haritacı olması ve bunun için de uzun zaman harita işlerinde pratik yaparak devlet sınavını vermesi gerekiyordu. Bundan sonra tamamen ayrılan harita uzmanlık alanı, yaklaşık 90 yıl önce harita mühendisliğine geçmiştir. Muzaffer Şerbetçi Hocamız, yazdığı Haritacılık Bilimi Tarihi kitabında, bağımsız bir meslek olarak haritacılığın 90-100 yıl önce ortaya çıktığından söz ediyor.

Haritacılığı var eden öz, mekansal ölçmelerdir. Bu ölçme özünden yola çıkarak diğer ülkelerde mesleği niteleyen kavramlara baktığımızda İngiltere’de “Surveyor” kavramına, Almanca’da “Vermessung” kavramına, Fransızca’da “Géomètre” kavramını görüyoruz. Bunların hepsinin özünde ölçme içerikli nitelermeler olduğunu görüyoruz.

Oysa bizim ülkemizde bu konuda da bir karmaşa, ne yazık ki sürüyor. Mühendislik düzeyinde eğitim ilk olarak Yıldız’da başladığı zaman, adı Harita Kadastro Mühendisliği idi. Bu ad, 1982’den bu yana, YÖK yasasının yürürlüğe girmesinden bu yana Jeodezi Fotogrametri Mühendisliği oldu. İlginçtir, bünyesinde Jeodezi Fotogrametri Mühendisliği Bölümü olan üniversitelerimizde “Harita-Kadastro” adıyla 2 yıllık programlar var. 23 üniversitemizde bu adla 41 program var. Böylesi bir karmaşayı da yaşıyoruz. Daha doğrusu bir kavramsal çelişkiyi...

Osmanlı Döneminde haritacılık için, jeodezi (yerin bölünmesi) için, “Taksim-i Arz”; yer ölçmeleri anlamındaki geometri için “Tahdit-i Arz” ya da “Usul-ü Mesaha” denilmiştir. Mesaha, Arapça bir sözcüktür ve Büyük Türk Sözlüğü’nde (Hayat Yayınları),

1. “*Arazinin ilmi şekilde ölçülmesi, arsa, tarla, ev ve toprağı ölçmek*” anlamına gelmektedir. “*Arsayı mesaha edip dört parçaya taksim ettiler*” diye açıklanmaya çalışılmaktadır.
2. Bir diğer anlam olarak da, “*Arazi vesairenin ölçülmesi ilmi, geometrinin bundan bahseden kısmı: Fenni mesaha pek lüzumlu bir bilimdir*” denilmektedir.

Bu tanımlardan yola çıkarak harita mühendisine “mesaha mühendisi” denilmektedir.

Yani haritacılık,

- ❑ Konumsal veri üreten,
- ❑ Mekana ilişkin tasarımları da konumlandıran

bir meslektir...

Aslında biz bu kavramdan yola çıkarak mesleğimizi niteleyebilmiş olsaydık, sanıyorum bu ölçme kavramını içeren bir nitelemeyi bulmuş olmamız gerekirdi. Bu konuda da kafa yordum. 1949 yılında neden acaba Yıldız’daki bölümün adı “Harita Kadastro” diye konuldu? Diye... O zaman Türkiye’de iki temel kurum var: Harita Genel Müdürlüğü ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü... Büyük bir olasılıkla bu iki genel müdürlükten yola çıkarak yapılan bir harmanlamayla, adımızın “Harita Kadastro Mühendisliği” konulduğu sonucuna vardım. Bu mesleğin özünü niteleyen bir kavram değil aslında, genel faaliyetlerini niteleyen bir niteleme olarak karşımıza çıkıyor. Çünkü eskiden “Mesaha Mühendisi” derlermiş harita mühendislerine. Aslında bu daha doğru bir niteleme olarak ortaya çıkıyor. Belki “mesaha” sözcüğü, Türkçe olmaması nedeniyle kabul edeceğimiz bir kavram değil, ama “Vermessung”a, “Surveyor”a, ya da “Géomètre”e yakın, onların özünü anlatan bir kavram... Ben böyle değerlendiriyorum.

Sunuşumun bu ilk bölümünde, haritacılık, bana göre, “konumsal veri üreten ve mekana ilişkin tasarımları da konumlandıran bir meslektir...” Böyle bir öz tanımlamasına varıyorum. Bunu niye böyle söylüyorum? “Mekana ilişkin tasarımları konumlandıran” dememin nedeni de aslında şu: Sonunda bizim mesleğimizin 3 temel sütun üzerine oturduğu söyleniyor. Bir tanesi “ölçü işleri”, bir tanesi bu ölçülerin değerlendirilmesi sonucu yapılan “**izdüşümler**” ve daha sonra da bunlardan yola çıkarak “**mekanın yeniden düzenlenmesi**”... Bu üç sütun üzerine oturan meslek olarak nitelendiriliyor haritacılık.

Burada “ölçü işleri ne zaman biter?” diye bir soru kafamıza takılabilir. Sürdürülebilirlik kavramına gelmeden önce, “mekanda değişiklikler olduğu sürece ölçü işleri hiçbir zaman bitmeyecek” vurgusunun yapılması gerekiyor. Dolayısıyla bir “**sürdürülebilirlik**” olgusunu bu noktalarda yakalayabiliriz.

Bu sorgulama aynı zamanda, “ne olacak bizim geleceğimiz?” sorusunun da yanıtlanmasını sağlar. Bu soruya bir yanıt vermek, aslında hiç de zor değildir. Bir kere mekanda sürekli değişiklikler olmaktadır ve bunların belgelenmesi zorunludur. Öte yandan jeodezik ürünlerin duyarlılıklarına ilişkin istem sürekli artmaktadır. Öyle ki, örneğin, belirli veriler için bugün istenen bir duyarlılığa, birkaç yıl önce kullanımına başlanan aletlerle asla erişilemeyebilirdi. Bununla çok sıkı bağlantılı olarak, sürekli yeni tekniklerin kullanılması ve sürekli daha karmaşık sistemlerin modellenmesi söz konusu olmaktadır.

Ayrıca haritacılar için çalışma alanı sürekli genişlemektedir. Çünkü haritacılar eski yıllarda kendilerini ağırlıklı olarak verilerin toplanmasıyla ve hazırlanmasıyla sınırlanmışlarken, bugün, elde edilen verilerin planlamada ve diğer alanlarda da kullanıma sunulmasında kendilerini ciddi biçimde göstermektedirler.

Bu nedenlerle, mesleki birikimler ve çabalar, geleceğe yönlendirilmiştir!..

Buradaki soru şudur: Haritacı yaptığı bu ölçmeleri hangi hedeflere yöneltir? Tüm çabalarının amacı nedir? O zaman mesleğimizin kapsamını tanımlama görevi karşımıza çıkmaktadır. Haritacılık ve mekansal bilgi, izole olmayıp, toplumla, sanayi ile ve doğal olarak diğer bilimlerle sıkı bir ilişki içindedir. Yani haritacılık, toplum için önemli olan birçok görevi yerine getirmektedir. En önemli varlıklardan sayılan taşınmaz mülkiyetinin güvencelenmesi, tek tek vatandaşlar için büyük öneme sahiptir. Bu amaçla, kadastro müdürlüklerinde “taşınmazlar kadastrosu” yürütülmektedir. Bu hizmetin yerine getirilmesi, taşınmazlar satışını ya da ipotek edilmesini olanaklı kılmaktadır. Yaşadığımız mekanlara güçlü bir etkisi, arazi toplulaştırma, arsa düzenlemesi ya da başka bir yöntem kapsamında taşınmazların yeniden düzenlenmesi biçiminde olabilir. Örneğin, köy yenilemede, genel olarak yaşam kalitesinin yükseltilmesine önemli bir katkı sağlanmaktadır.

Mülkiyet koşullarının düzenlenmesinin yanı sıra, topoğrafyanın saptanması, hava resimlerinin ve kırsal alanda toprak değerlendirme sonuçlarının hazırlanması harita kurumlarının en önemli görevleri arasında sayılabilir. Taşınmazların parasal yönden değerlendirilmesiyle, taşınmaz değerlendirme uzmanları, bankalarda ve sigorta kuruluşlarında çalışma olanağı bulmaktadırlar.

Haritacılık, yalnızca halihazır harita yapmak, imar planı uygulaması, yeni yol eksenlerinin aplikasyonu ya da kadastro kurumunun işleyişi anlamına gelmiyor... Haritacılık ve mekansal bilgi, hem mühendislik hem de yer bilimleriyle bağlantısı olan kapsamlı bir bilim dalıdır. Uğraş alanı, uyduların yönlendirilmesinden taşınmazların değerlerinin belirlenmesine kadar yayılmaktadır. Bu geniş yelpaze, enformatik, elektroteknik, uydu ve uzay teknikleri, inşaat, jeoloji, jeofizik, oşinografi ve coğrafya gibi komşu disiplinlerle sıkı ilişkiler içinde olmayı gerektirmektedir.

Haritacılık, salt teknik olarak yönlenen disiplinlerle (jeodezi, örneğin, yüksek duyarlılıklı ölçme aletleri ve kapsamlı veri yönetim sistemleri kullanır ve geliştirir), elde edilen ölçü verilerinin uygulamaya yönlendirilmiş analizleri (örn. Deniz yüzeyi değişimlerinin belirlenmesi ya da kentsel ve kırsal alanlarda planlamaların uygulanması) arasında bir köprü durumundadır. Matematik ve fizik gibi temel bilimler, tüm bu faaliyetlerin temel araçları olarak mutlak gereklidirler.

Bugün gelinen noktada konumlamaya ilişkin veriler için şu savsöz kullanılmaktadır: “Her Zaman ve Her Yerden”... Bunun anlamı, mobil araçlar ve konumlama alanındaki teknik gelişmeler, ağa katılanların konumlarının belirlenmesini önceden planlamayı olanaklı kılmakta ve böylece – her zaman ve her yerden- o anki konaklama yerine ilişkin ilginç servis hizmetlerin sunulmasını sağlamaktadır.

Mobilite mesleğimizin geleceğini çok derinden etkileyecek konuların başında gelmektedir

Mekana ilişkin tasarımlar sürdükçe, ya da mekandaki değişiklikler sürdüğü sürece bu ölçü ya da konumlandırma işleri hiçbir zaman bitmeyecektir. Haritacılığa bu özünden yola çıkarak baktığımızda, haritacılığın doğrudan doğruya bu özünden yola çıkıp toplumla ilişkilenen bir meslek olduğunu görüyoruz ve gözlüyoruz. Öte yandan konumlamaya ve ölçmeye ilişkin teknolojiler son yıllarda öylesine geliştirdi ki, bunlar bizim mesleğimize yeni boyutlar da katıyor. Bugün mobilite kavramını önemsememiz gerekiyor. Mobilite kavramı bizim mesleğimize inanılmaz açılımlar kazandırıyor. Biz eskiden araziye gittiğimizde ölçü defterinin kaybettiğimizde her şeyi yeniden yapmak zorundaydık. Oysa şimdi arazide yaptığımız ölçüleri anında bürolara aktarabilmek gibi bir mobil mesleğe doğru dönüşmüş durumdayız. Bu bizim mesleğimize inanılmaz kalite, inanılmaz hız kazandıran bir boyut olarak ortaya çıkmaktadır. Kuşkusuz bunun tersi de olanaklıdır: Araziye giderken unuttuğumuz bir veriyi anında bürodan araziye döndürmek gibi bir olanak ortaya çıkmıştır. Bu da bizim ölçme ve konumlama işlerimize çok ciddi açılımlar kazandırmaktadır.

Buradan yola çıkarak da harita sektörünün ve haritacıların gelecekte mekansal bilgilerin artan önemine bağlı olarak yeni açılımlara kavuşacakları, bugünden birçoğuna da kavuştukları vurgulanmalıdır. Haritacılık mesleği, 5.000 yıllık uzun yürüyüşünde, hep değişimlerle iç içe yaşamıştır. Beklentilerin değişmesi, teknolojik gelişmeler, yeni bilimsel çabalar haritacılıkta hemen yansılarını bulmuştur.

Günümüzde de yukarıda bir bölümü vurgulanmaya çalışılan değişimler ve gelişmeler karşısında, nereye kadar “değişmeden” kalabiliriz? Değişmeye karşı direncimizi sürdürsek de, varlığımızı sürdürebilir miyiz?

Günümüzde meslek alanımızın faaliyetler portföyüne baktığımızda, bilinen, klasik faaliyetlerinin yeni teknolojilerle yürütüldüğü, bu faaliyetlere bazı yenilerinin de eklendiği görülmektedir:

- ➔ Mekansal Bilginin Artan Önemi
- ➔ Coğrafi Bilgi Sistemleri-Kent Bilgi Sistemleri
- ➔ GPS
- ➔ Uzaktan Algılama
- ➔ Laser Scanner
- ➔ e - iş, m - iş
- ➔ İnternet uygulamaları
- ➔ Mekanın Kullanımında Yeni Süreç
- ➔ Arazi Yönetimi Kavramlaşması

Buradan yola çıkarak ben, bu sunuşumdaki temel konuma bir belgeyle giriş yapmak istiyorum. O belge de Alman Jeodezi Komisyonu'nun 2000++ Belgesi... Bu belge de mesleğimizin son yıllardaki açılımlarından söz ediliyor. Seçtiğim bazı değerlendirmeler şunlar:

- ➔ *Son onlu yılların çok köklü teknolojik dönüşümlerle yeni oluşan olanakları, haritacılığı, tüm alanlarda bir başka bilimsel disiplin olmaya zorlamıştır... Bu dönüşümün en iyi göstergeleri: Mesleğimize tümüyle yeni ölçme ilkelerinin katılması, ölçme ve hesaplama süreçlerinin otomasyonu, ekstrem biçimde yüksek bellek kapasiteleri, sunma ve iletişim araçları, haritacılığın gerçek anlamda üç boyutlu ve küresel olduğu uydu teknikleri...*

- ➔ *Yalnızca ölçü duyarlıklarının inanılmaz biçimde yükselmesi sağlanmamış, verilerin vektör ve raster biçiminde işlenmesi ve sunulması olanakları genişlemiş ve tüm bilgi kaynaklarının ağ biçiminde ilişkilenebilmesinden ve bunların öznel bilgileriyle bağlanmasından coğrafi bilgi sistemleri doğmuştur.*
- ➔ *Birçok klasik haritacılık görevi, bugün rutin biçimde ve geniş ölçüde otomatik olarak yapılmaktadır*
- ➔ *Bu nedenle haritacılık, çağdaş anlamda yaşamın sürdürülmesi konusunda bazı kavramların üzerinde daha fazla kafa yormalıdır: Toprak miktarı değişmez kalırken artan nüfus yoğunluğu, mal dolaşımının artması, yoğunlaşan trafik, artan çevre bilinci, dinlenme mekanlarına yönelik artan istemler, yurttaşların planlamaya ve planlama kararlarına katılım konusunda artan istekleri, klima sorunsalı, biyosferdeki değişiklikler, deniz yüzeyi yükselmeleri ya da doğa afetlerinin önceden kestirilmesi gibi...*
- ➔ *Haritacılık, bu arada dördüncü boyut olarak “zamanı” keşfetmek zorundadır. Belki de geleceğin isteminin, “iki, üç ya da dört boyutlu olarak süreci tanıyan ve anlayan, bununla yetinmeyerek süreci etkilemeye ve yönlendirmeye kadar giden tanımlayıcı bir jeodeziye yönelik adım atılması,” olduğu söylenebilir.*
- ➔ *Bugünkü haritacılığın geniş inceleme alanı, köy ve kent yenilemeden mars topoğrafyasına, mühendislik ölçmelerinden mimarlık fotogrametrisine, çevrenin izlenmesinden Antarktika Projesine, temel fizikten araç izlemeye ya da yer dönmesine kadarki geniş alan, haritacılığın gelecek yüzyıla giden yolda varlığını sürdürmesinin kanıtlarını oluşturmaktadır.*

Buradan yola çıkarak haritacıların artık ölçü işlerinde dördüncü boyut olarak “zaman”ı mutlaka önemsemeleri gereği vurgulanıyor. Bu saptamalardan mesleğimizin geleceği üzerine düşünmenin ipuçlarını yakalıyoruz.

Ben bu ipuçlarını 3 toplantının sonuç bildirgelerinden yaptığım bazı alıntılarla ortaya koymaya çalışacağım ve sunuşumu bu 3. aşamayla bitireceğim. Bu 3 tane belgenin ilişkin olduğu toplantılar,

- ❑ 3-14 Haziran 1992 tarihleri arasında gerçekleşen Rio de Janeiro’da Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı,
- ❑ 3-14 Haziran 1996 tarihleri arasında İstanbul’da gerçekleşen Habitat II Toplantısı,
- ❑ 26.08-04.09.2002 tarihleri arasında Johannesburg’da gerçekleştirilen Dünya Sürdürülebilirlik Konferansı.

Bu zirvelerin sonuç belgelerinde neler yer almaktadır. İnsanoğlunun geleceğini tehdit eden sorunlar olarak ve insanoğlunun sürdürülebilirliğini sağlayabilmesi için çözmek zorunda olduğu sorunlar olarak neler ortaya konulmaktadır? Bunlara geçmeden önce ama sürdürülebilirlik nedir? Mademki ben haritacılık mesleğinin sürdürülebilirliğini bir yere bağlamaya çalışıyorum, o zaman sürdürülebilirlik nedir?

Bu noktada karşımıza çıkan kavram nedir? Dünya Doğayı Koruma Örgütü (World Wide Fund for Nature, WWF) belgelerinden de yararlanarak, bazı tanımları ortaya koymakta yarar vardır.

Sürdürülebilir kalkınma: Var olan doğal kaynakları verimli ve akılcı kullanarak, gelecek kuşaklara ve diğer canlı türlerine de yaşam hakkı tanıyacak şekilde insan yaşamının kalitesini yükseltmektir. Sürdürülebilir kalkınma, ekonomik kalkınmanın çevreye zarar vermeden sağlanması gerektiğine dikkat çeken bir kavramdır. Bu kavramın temelleri 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu’nun hazırladığı Ortak Geleceğimiz Raporu’nda atılmıştır.

Bir diğer tanıma göre **sürdürülebilir kalkınma**, bugünkü kuşakların gereksinmelerini, gelecek kuşakların kendi gereksinmelerini karşılayabilmelerini tehlikeye sokmaksızın karşılayabilen kalkınmadır.

Sürdürülebilir yaşam: Yaşamın sürdürülebilirliği, insanın başkalarıyla ve diğer canlılarla uyum içinde yaşaması gerektiğini kabul etmesine bağlıdır. İnsanlık, doğanın kendini yenileyebileceğinden fazlasını tüketmemeli, tüm yaşamına doğanın kendisine tanıdığı sınırlar doğrultusunda yön vermelidir.

Sürdürülebilir toplum: Teknolojinin sunduğu olanakların doğanın sınırları içinde gelişmesi gereklidir. Kalkınma, başka canlıların yaşamı pahasına gerçekleşmemelidir. Kalkınma, insanın yaşam kalitesine yönelik unsurlar göz önüne alındığında yaşamı daha iyiye götürüyorsa, gerçek anlamını bulur.

Verilen bu tanımlardaki “sürdürülebilirlik”, tükenen kaynaklara yönelik olarak alınması gereken önlemleri içeren bir kavramdır. Bu nedenle, “haritacılık neyi tüketiyor ki, bir mesleki sürdürülebilirlik ilişkisi kurulsun?” sorusu sorulabilir. Ya da “sürdürülebilirlik-haritacılık” yan yanlığı doğru bulunmayabilir. Ancak haritacılığın nesnesi açısından bakıldığında, doğrudan olmasa bile, bu ilişkinin varlığından söz edebiliriz. Benim burada “Haritacılık ve Sürdürülebilirlik” konusundaki ilişkilendirmem temelinin ise, mesleğimizin toplumsal yükümlülükleri bağlamındaki ilişki oluşturmaktadır.

Bu bağlamda bizler de bugün bir mesleki alanda faaliyet gösterirken, gelecek kuşakların yaşam alanlarını daraltacak, yaşam kalitelerinin düşmesine neden olacak eylemlerin içinde olmamalıyız. Bizim de doğayla etkileşimimizde, çevreyle etkileşimimizde yeni bir barışı sağlamamız gerekiyor. Biz haritacılar bu konuda hangi noktadan bu sürece katılabiliriz? Mekan bizim nesnemiz olduğuna göre, mekanın kullanılması noktasından sürdürülebilir kalkınma sürecine bir biçimde katılmalıyız.

Bu kavramlar çerçevesinden sürece baktığımız zaman, sözünü ettiğim 3 toplantının belgelerinde neler dikkat çekmektedir?

Rio zirvesinin sonuç belgesi olan **GÜNDEM 21** üç ana ve bir tamamlayıcı kısımdan oluşmaktadır ve toplam 40 bölümü içermektedir.

Sosyal ve Ekonomik Boyutlar: Bölüm 2-8'i kapsamaktadır. (Sonraki yıllarda Birleşmiş Milletler'in 1994 Kahire Konferansı'nın konusu olacak nüfus, 1995 Kopenhag Konferansı'nın konusu olacak yoksullukla mücadele, 1996 İstanbul Konferansı'nın konusu olacak insan yerleşimleri, vd.)

Çevre Koruma ve Kaynak Kullanımı: Bölüm 9-22'yi kapsamaktadır. (Atmosferin korunması, ormansızlaşma ve çölleşme ile mücadele, biyolojik çeşitliliğin korunması, su kaynaklarının korunması ve yönetimi, katı ve sıvı atıkların yönetimi...)

Temel Grupların Rollerinin Geliştirilmesi: Bölüm 23-32'yi kapsamaktadır. (Sonraki yıllarda Birleşmiş Milletler'in 1995 Pekin Konferansı'nın konusu olacak kadınlar, ayrıca çocuklar ve gençler, yerli halk, sivil toplum kuruluşları, özel sektör kuruluşları, sendikalar...) Yerel yönetimler de, bu bağlam içinde, Bölüm 28'de ele alınmaktadırlar.

Uygulama Araçları: Bölüm 33-40'ı kapsamaktadır (Mali kaynaklar ve mekanizmalar, teknoloji transferi, bilim ve bilginin işlevi, eğitim ve öğretim, uluslararası işbirliği ve uluslararası kurumsal düzenlemeler...)

Bölgelere bakıldığında, şu konular özellikle dikkat çekicidir:

Bölüm 3: Yoksullukla mücadele

Bölüm 7: Sürdürülebilir insan yerleşimleri gelişmesinin desteklenmesi

Bölüm 10: Toprak kaynaklarının planlanması ve yönetimine bütünlüklü yaklaşım

Bölüm 11: Ormansızlaşma ile mücadele

Bölüm 17: Okyanusların, kapalı ve yarı-kapalı denizler de dahil olmak üzere tüm denizlerin ve kıyı alanlarının korunması ve bunların canlı kaynaklarının korunması, rasyonel kullanımı ve geliştirilmesi

Bölüm 27: Hükümet-dışı kuruluşların rolünün güçlendirilmesi: Sürdürülebilir gelişme için ortaklar

Bölüm 28: Gündem 21'in desteklenmesinde yerel yönetimlerin girişimleri

Bölüm 34: Çevreye duyarlı teknoloji transferi, işbirliği ve kapasite geliştirilmesi

Bölüm 35: Sürdürülebilir kalkınma için bilim

Bölüm 36: Öğretimin, kamu duyarlılığının ve eğitimin özendirilmesi

Bölüm 40: Karar alma sürecinde bilgi

Bu başlıklardan 7, 10 ve 11. bölümlerdeki kararların ayrıntıları ise, bize gelecekle ilgili görevler yüklemektedir:

Bölüm 7: Sürdürülebilir insan yerleşimleri gelişmesinin desteklenmesi

Bu bölümde, insan yerleşimlerinin sosyal, ekonomik ve çevresel kalitesinin geliştirilmesi ve tüm insanların (özellikle kentsel ve kırsal alanlarda yaşayan yoksulların) yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi hedeflenmektedir. Bu temel hedefe yönelik olarak, aşağıdaki program alanları üzerinde durulmaktadır:

- a. Herkes için yeterli barınma olanağının sağlanması;
- b. İnsan yerleşimleri yönetiminin iyileştirilmesi;
- c. Sürdürülebilir arazi kullanım planlaması ve yönetiminin özendirilmesi;
- d. Su, sanitasyon, drenaj ve katı atık yönetimini kapsayacak şekilde, bütünlük çevresel altyapı hizmetleri sağlanmasının desteklenmesi;
- e. İnsan yerleşimlerinde sürdürülebilir enerji ve ulaşım sistemlerinin desteklenmesi;
- f. Afet tehdidi altındaki yörelerde insan yerleşimleri planlaması ve yönetiminin desteklenmesi;
- g. Sürdürülebilir nitelik taşıyan inşaat sanayi faaliyetlerinin desteklenmesi;
- h. İnsan yerleşimlerinin iyileştirilmesi için insan kaynaklarının ve kapasite geliştirilmesinin desteklenmesi.

Bölüm 10: Toprak kaynaklarının planlanması ve yönetimine bütünlük yaklaşım

Arazinin, sürdürülebilirlik açısından en büyük ölçüde yarar sağlayan kullanımlara tahsis edilmesinin kolaylaştırılması ve toprak kaynaklarının sürdürülebilir ve bütünlük yönetimine geçişin desteklenmesi olarak ifade edilen genel amaç doğrultusunda, aşağıdaki hedefler ortaya konmaktadır:

- a. Toprak kaynaklarının mümkün olan en iyi şekilde kullanımının ve sürdürülebilir yönetiminin desteklenmesine yönelik politikaların gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi;
- b. Arazi ve toprak kaynakları ile ilgili planlama, yönetim ve değerlendirme sistemlerinin güçlendirilmesi;
- c. Arazi ve toprak kaynakları ile ilgili kurumların ve eşgüdüm mekanizmalarının güçlendirilmesi;
- d. Tüm ilgililerin, özellikle yerel toplulukların ve belde halkının, arazi kullanımı ve yönetimine ilişkin karar alma sürecinde etkin olarak yer almalarını ve katılımlarını kolaylaştıracak mekanizmaların oluşturulması.

Bu konuları önümüze koyduğumuzda, meslek grubu olarak insan yerleşmelerinde sürdürülebilirliğin gerçekleşmesi için üzerimize düşen bazı görevler olduğu ortaya çıkmaktadır. Toprak kaynaklarının planlanmasına ve yönetimine bütünlük yaklaşımlar söz konusudur. Bu bütünsellik içinde, mekanın planlanması sürecine meslek grubu olarak vereceğimiz katkıları yeniden gözden geçirmemiz gerekmektedir. Ülkemiz koşullarında insan yerleşmelerine baktığımızda ise, sürdürülmesi giderek zorlaşan koşullarda yaşamımızı sürdürmeye başladığımızı ya da bunun için mücadele ettiğimizi görüyoruz.

Ulaşım sorunu, gürültü sorunu, çevre kirlenmesi sorunu, hepsinin yanı sıra ortaya çıkan yoksulluk, buna bağlı olarak kent yoksulluğu ciddi bir tehlike olarak karşımıza çıkıyor. Kent yoksulluğuna bağlı

olarak da çıkan ülkemizde mekanın talan edilmesi, her tür boş arazinin işgal edilmesi gibi yoksulluğun başka yansımaları karşımıza çıkıyor. Bizim bu alanlarla ilişkilenmemiz, bu alanlara ilgi göstermemiz ve buraların üzerine kafa yormamız gerekiyor.

Bölüm 11: Ormansızlaşma ile mücadele

Ormanların yönetimi, korunması ve sürdürülebilir gelişme ile bağlantısının ele alındığı bu bölümde yer verilen program alanları, şunları kapsamaktadır:

- a. Her türlü orman, ormanlık alan ve korulukların çok yönlü rollerinin ve işlevlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması;
- b. Ağaç dikimi, yeniden ağaçlandırma ve diğer iyileştirici önlemler yoluyla tüm ormanların daha iyi korunmasının ve sürdürülebilir biçimde yönetilmesinin sağlanması ve bozulan ormanlık alanların yeniden ormanlaştırılması;
- c. Ormanlar, ormanlık alanlar ve koruluklardan sağlanan mal ve hizmetlerin gerçek değerinin belirlenmesini sağlayacak etkin kullanım ve değerlendirmenin özendirilmesi;
- d. Ormanlara ilişkin planlama, değerlendirme ve gözleme konularında ve ticari nitelikte olanları da içeren diğer ilgili programlar, projeler ve faaliyetler konusunda kapasite yaratılması ya da mevcut kapasitenin güçlendirilmesi.

Ülkemizde “2B” kavramında somutlanan bir orman talanı ve ormansızlaşma süreci yaşanmaktadır. Bugüne kadar 4319 km² orman alanı 2B kapsamındadır diye satılmaya çalışılmaktadır. Anayasamız buna izin vermediği için, satış gerçekleşmiyor. Oysa belgede ne deniliyor? “Her türlü ormanlık alan ve korulukların çok yönlü işlevlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması...” Rio’da bu saptama yapılıyor. “Ağaç dikimi, yeniden ağaçlandırma ve diğer iyileştirici önlemler yoluyla tüm ormanların daha iyi korunmasının sağlanması”ndan söz ediliyor. Biz ise elden çıkarmaya çalışıyoruz. “Buralarda ağaçlar kesildi bir biçimde, evler yapıldı ve satalım gitsin,” deniyor. “Nasıl olsa buralar orman rejimi dışına çıkmış,” denilerek bu alanlar birilerine peşkeş çekilmeye çalışılıyor. Bu nedenle sorunun kökeninde bulunan ve bizim uğraş alanımıza giren “orman kadastrosu” üzerinden bu sorunla da ilişkilenmemiz gerekiyor.

İstanbul’da toplanan **HABITAT II**’nin temel kavramları “Yaşanabilirlik, Sürdürülebilirlik, Yurttaş Bağlılığı - Kentli Bağlılığı, Yapabilir Olmak- Yapabilir Kılmak, Yönetişim - Beraber Yönetim Biçimi” olarak tanımlanmıştı. Sonuç belgesi olan “İstanbul Bildirgesi” bazı “Taahütler”de bulunuyordu:

- Herkese Yeterli Konut
- Sürdürülebilir İnsan Yerleşimleri
- Yapılabilir Kılma ve Katılım
- Cinsler Arasında Eşitlik
- Konutların ve İnsan Yerleşimlerinin Finansmanı
- Uluslararası İşbirliği
- İlerlemelerin Değerlendirilmesi

HABITAT II’nin ülkeleri bağladığını düşündüğüm “**Taahhüdü**” şuydu: “Bizler, 3-14 Haziran 1996’da İstanbul Türkiye’de düzenlenen Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı (Habitat II) için bir araya gelen ülkelerin Devlet ve Hükümet Başkanları ve resmi delegasyonları olarak, herkes için yeterli konut sağlama ve insan yerleşimlerini daha güvenli, daha sağlıklı ve yaşanabilir, hakça, sürdürülebilir ve üretken yapma evrensel hedeflerini onaylama fırsatını elde etmiş bulunmaktayız. Konferansın iki ana teması -herkese yeterli konut ve kentleşen dünyada sürdürülebilir insan yerleşimleri- üzerindeki görüşmelerimiz Birleşmiş Milletler Sözleşmesinden esinlenmiştir ve yaşam çevrelerimizi daha iyi duruma getirmek üzere, uluslararası, ulusal ve yerel ölçeklerde eylem için var olan ve oluşmakta olan yeni ortaklıkları yeniden teyit etmeyi amaçlamıştır. Bizler, kendimizi Habitat

Gündemi içindeki hedeflere, ilkelere ve önerilere adıyor ve bu Gündemin uygulanması için ortaklaşa destek vermeyi taahhüt ediyoruz.”

“Konut hakkı insan hakkıdır,” tezinin kabul gördüğü Habitat II’nin bu taahhüdünün altında bizim ülkemizin de imzası var. Devletlerin, hükümetlerin, yönetimlerin sürekliliği diye bakıyorsak eğer, ki öyle bakmalıyız, o zaman bu taahhütlerin izini sürme sorumluluğumuzu unutmamamız gerekmektedir.

İstanbul Bildirgesi’nin IV. Başlığı olan “**Küresel Eylem Planı Uygulama Stratejileri**” altında şu önemli hedefler ortaya konulmaktadır:

Herkese Yeterli Konut

- a. Barınma Politikaları
- b. Konut sunum sistemleri piyasaların işleyebilir kılınması
- c. Toprağa erişimin sağlanması
- d. Finansman kaynaklarının seferber edilmesi
- e. Temel altyapı ve hizmetlere erişimin sağlanması
- f. Planlama, tasarım, yapım, bakım ve onarımın iyileştirilmesi

Kentleşen bir dünyada sürdürülebilir insan yerleşmelerinin gelişmesi

- a. Sürdürülebilir toprak kullanımı
- b. Sosyal gelişme: Yoksulluğun yok edilmesi, üretken istihdam yaratılması ve sosyal bütünleşme
- c. Nüfus ve sürdürülebilir insan yerleşmelerinin gelişmesi
- d. Çevresel açıdan sürdürülebilir, sağlıklı ve yaşanabilir insan yerleşmeleri e. Sürdürülebilir enerji kullanımı
- e. Sürdürülebilir ulaşım ve iletişim sistemleri
- f. Tarihsel ve kültürel mirasın korunması ve rehabilitasyonu
- g. Kentsel ekonomilerin iyileştirilmesi
- h. Kırsal bölgelerdeki yerleşmelerin dengeli gelişmesi
- i. Afet önleme, etkilerini hafifletme, hazırlıklı olma ve afet sonrası rehabilitasyon kabiliyetleri

Kapasite oluşturma ve kurumsal gelişme

- a. Yerel yönetimlerin ve onların birliklerinin/ağlarının ademi merkezileştirilmesi ve güçlendirilmesi
- b. Halk katılımı ve kentli bağlılığı
- c. İnsan yerleşmeleri yönetimi
- d. Metropolitan planlama ve yönetim
- e. Yerli finansal kaynaklar ve ekonomik enstrümanlar
- f. Bilgi ve iletişim

Uluslararası işbirliği ve eşgüdüm

- a. Yapabilir kılıcı bir uluslararası ortam
- b. Finansal kaynak ve ekonomik enstrümanlar
- c. Teknoloji transferi ve bilgi alışverişi
- d. Teknik işbirliği
- e. Kurumsal işbirliği

“**RİO + 10**” başlığıyla Rio’dan bu yana yaşanan sürecin bir muhasebesini yapmayı hedefleyen Johannesburg’daki “**SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA DÜNYA ZİRVESİ SONUÇ BİLDİRGESİ**”nin “**UYGULAMA PLANI**” bölümü 153 maddeden oluşmaktadır. Bu bölümdeki ana başlıklar şunlardır:

I. Giriş (1-5. maddeler)

II. Yoksulluğun ortadan kaldırılması (6-12. maddeler)

III. Sürdürülebilir olmayan tüketim ve üretim kalıplarının değiştirilmesi (13-22. maddeler)

- IV. Ekonomik ve sosyal kalkınmanın doğal kaynak temelinde göre korunması ve yönetilmesi (23-44. maddeler)
- V. Küreselleşen dünyada sürdürülebilir kalkınma (45. madde)
- VI. Sağlık ve sürdürülebilir kalkınma (46-51. maddeler)
- VII. Gelişmekte olan küçük ada devletlerinin sürdürülebilir kalkınması (52-55. maddeler)
- VIII. Afrika için sürdürülebilir kalkınma (56-65. maddeler) - Diğer bölgesel inisiyatifler (66-74. maddeler)
- IX. Uygulama araçları (75-119. maddeler)
- X. Sürdürülebilir kalkınma için kurumsal yapı (120-153. maddeler)

Ekosistem yaklaşımı toprak, su ve kaynakların bütüncül bir yönetimle ele alınmasını ön plana çıkarmaktadır. Böylece ekonomik faaliyetlerde öncelikle çevre unsurunun korunmasını gündeme getirmektedir. Ekosistem yaklaşımı özellikle Avrupa Birliği tarafından benimsenmektedir. Ülkemiz açısından, su ve toprak kaynaklarına dayalı kalkınma projelerinin ekosistemleri en az etkileyecek şekilde gerçekleştirilmesi önem taşımaktadır.

Dönüp dolanıp mekanla, çevreyle, ekosistemle, börtü böceklerle, yani yılan deyip öldürmeden, kurbağa deyip kaçırmadan bu doğayla barış içinde yaşamının bir zemini insanoğlu yaratmak zorundadır. Başka çaremiz de yoktur.

Johannesburg Zirvesi'nin de, diğer zirveler gibi bir "resmi delegasyonlar" bölümü var, bir de "sivil toplum" bölümü var. Sorunlar buralarda en geniş yaklaşımlarla ele alınıyor. Bazı saptamalar ve kararlar belki kabul edilmeyebilir. Ama sonuçta ortaya konan sorunlar, geleceğimizle, insanlığın geleceğiyle ilgili sorunlar. Önemsememiz gerekiyor.

Böylesi zirvelerde ortaya konana belgelerin altına her ülke imza atmıyor. Diyelim ki klima sorunsalı... Kyoto İklim Sözleşmesi'ni Amerika Birleşik Devletleri imzalamıyor. Yani Ozon tabakasının delinmesinde bir sorumluluk üstlenmek istemiyor. ABD bundan kaçıyor.

Bizlerin bu belgelerle, kararlarla mutlaka ilişkilenmemiz gerekmektedir.

SONUÇ

Benim bütün bunları sıralamadaki amacım, aslında "insanlığın geleceği bazı noktalarda tehdit altındadır," karamsarlığını ortaya koymak değil, ama insanlığın geleceğini aydınlatmak için bizi bazı görevlerin beklediğini bir kez daha dile getirmektir. Bu konular üzerinde birlikte düşünme ortamı yaratmaktır.

Ünlü bilim-kurgu yazarı Asimov, ölmeden kısa bir süre önce şöyle diyor; "Çok geç olmadan harekete geçmezsek, uygarlığın kaynağı olan kentlerimiz sonunda uygarlığı yok edebilir..."

HABITAT Genel Sekreteri Volien Do ise, "Saati geri döndüremeyiz; ama belki kendimizi kurtarmaya yetecek kadar durdurabiliriz. Bu nedenle insan yerleşimleri konusu küresel boyutta tartışılmalıdır" diyor.

Eğer bu olaylar bu kadar önemliyse, bizim de bu tartışmalardan üzerimize düşen payı çıkarmamız gerekiyor.

Bu nedenlerle oturup GODOT'yu beklemenin bir yararı yok... Çünkü onun geldiğini gören yok!..

Harita Sektörünün Geleceğini Bugünlerde Kazanmak Zorundayız...

Harita sektörünün geleceğini bugünden kazanmak diye bir çabamız olacaksa; bizim, yani mesleğimizin geleceğini, yani kendimizin geleceğini, yani insanlığın geleceğini bugünlerden

kazanmak diye bir sorumluluk taşıyacaksak, sunmaya çalıştığım çerçeve üzerine düşünmek gerekmektedir. Bunu başarmak için başkalarının adım atmasını beklemek de doğru bir yaklaşım değildir. Bunu başarmak, öncelikle değişimi içimize sindirmekten ve kendimizden başlatmaktan geçmektedir. Başarının yolu, kendi içimizdeki gücü, her şeyden önce bu gücü harekete geçirmekten geçmektedir. “Başkaları bir şeyleri başlatsın,” pasifliğinden, edilgenliğinden kendimizi kurtarmamız gerekmektedir. Bizim de tek tek bireyler olarak, bunların birbirine eklemlenmesiyle örgütlü gruplar olarak çok güçlü olduğumuz o zaman ortaya çıkacaktır. Bu bir özgüven sorunudur ve bu özgüveni kazanmamız gerekmektedir. O nedenle de tartışarak, uzlaşarak, bazen kavga ederek, ama sonra barışarak, sevgi ve dostluk içinde geleceğimizi kazanmaya yönelmeliyiz.

Daha uzun erimli düşünceler üretmek zorundayız... Bu uzun erimliliğin, stratejik düşünmenin bir diğer adı, “vizyon”dur. VİZYON, sözcük anlamıyla görüş, görme gücü, geleceği kestirebilme gücü ve hayal gücü gibi anlamlara gelmektedir. Vizyon geleceğe yönelik bakış açısını nitelemek için de kullanılmaktadır. Bir diğer tanıma göre vizyon bir örgütün, gelecekte alacağı “ideal” durum olarak da tanımlanabilir. Sizi yöneten felsefenizdir. İşinizin nasıl olması gerektiğini şekillendirir. Vizyon, gelecek anlayışıdır.

Bu anlamdaki bir vizyon, ülkesel bazda düşünüldüğünde, ülkenin uzun dönemli geleceğinin tasarlanması anlamına gelmektedir. Örn. ülkemizde birçok kuruluş Cumhuriyetin 100. kuruluş yılı olan 2023 yılına yönelik tasarımlar yapmaktadır. “2023 yılında görmek istedikleri Türkiye’yi,” tasarlamaktadırlar. Bu tasarımlar birer vizyondur. Böyle bir çabaya girişildiğinde, tasarımları, eylem planları izleyecektir.

Bu çerçevede düşündüğümüzde,

BENİM, BİZİM, HARİTA SEKTÖRÜNÜN, KURUMLARININ, AKTÖRLERİNİN, ÜNİVERSİTELERİNİN VİZYONU TANIMLANMALIDIR...

ÜZERİNDE TARTIŞARAK, UZLAŞARAK, İÇİMİZE SİNDİREREK...

O ZAMAN, GELECEĞİ BUGÜNDEN KAZANMANIN TEMELLERİ ATILMIŞ OLUR...

O ZAMAN, MESLEĞİMİZİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN GÜVENCESİ YARATILMIŞ OLUR...